

महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ

कृषी हवामानशास्त्र विभाग

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

विभाग प्रमुख : डॉ.डी.एस.पोखरकर

फोन : २५५३८००९

हवामानावर आधारित कृषि संदेश

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

पुणे

दिनांक: १६.०८.२०१७

मागील आठवड्याचे हवामान : पुणे परिसरात मागील आठवड्यात कमाल तापमान २७.९ ते २९.७ अंश सेल्सिअस तर किमान तापमान २१.६ ते २२.३ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान होते. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ७९ ते ९० टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ६६ ते ७१ टक्के होती. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी ६.७ ते ८.६ कि.मी. होता, बाष्पीभवनाचा वेग २.८ ते ५.२ मि.मी. प्रति दिन होता. प्रखर सुर्यप्रकाशाचे तास १.७ ते ६.७ प्रति दिवस होते. मागील आठवड्यात जिल्ह्यात १.२ मिमी इतका पाऊस झाला.

हवामान अंदाज : या आठवड्यात पुणे जिल्ह्यात कमाल तापमान २७.० ते २८.० अंश सेल्सिअसचे दरम्यान राहिल तर किमान तापमान २१.० ते २२.० अंश सेल्सिअसचे दरम्यान राहिल. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ८५ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ६५ टक्के दरम्यान राहिल. वाऱ्याचा वेग ताशी १० ते १८ किलोमीटर दरम्यान राहिल. आकाश ढगाळ राहिल. वार्याची दिशा नैऋत्ये कडून ईशान्येकडे राहिल.

हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला

जिल्ह्यात पुढील २ दिवसामध्ये काही ठिकाणी दिनांक १८ ऑगस्ट रोजी अनेक ठिकाणी व दिनांक १९ व २० ऑगस्ट रोजी बहुतेक ठिकाणी पाऊस पडण्याची शक्यता आहे. खताच्या संतुलित व कार्यक्षम वापरासाठी तसेच जमिनीचे आरोग्य अबाधित राहण्यासाठी मृद आरोग्य पत्रिकेनुसारच खतांच्या मात्रा घाव्यात. पिकांना मुख्य अन्नद्रव्याबरोबर सुक्ष्ममुलद्रव्याचीही आवश्यकता असते, त्या करीता मृद आरोग्य पत्रिकेतील अहवालानुसार सुक्ष्ममुलद्रव्ययुक्त खतांचा वापर करावा. जिल्ह्यात जेथे पावसाचे प्रमाण कमी आहे, त्या ठिकाणी खरीप पिकातील ओलावा टिकविण्यासाठी पिकात आंतरमशागतीची कोळपणी/खुरपणी करावी व पिके तणविरहीत ठेवावीत, शक्य तेथे आच्छादनाचा वापर करावा व खरीप पिकांना पाण्याच्या उपलब्धतेनुसार व गरजेनुसार संरक्षित पाण्याची पाळी घावी. खरीप पिकाची पाण्याचा ताण सहन करण्याची क्षमता वाढविण्यासाठी पोटॅशियम नायट्रेट २० ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. कोरडवाहू भागात रबी पिकांच्या पेरणीपूर्वी जमिनीत पाणी मुरविण्यासाठी बंदिस्त वाफे तयार करावेत.

पिक	पिक अवस्था	कृषि सल्ला
काकडी व वेलवर्गीय भाजीपाला पिके :	पिक वाढीची अवस्था	काकडी व वेलवर्गीय भाजीपाला पिकावरील केवडा या रोगाच्या नियंत्रणासाठी मेटॅलॅक्झील ८ % + मॅन्कोझेब ६४ %, हे संयुक्त बुरशीनाशक २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे.
भाजीपाला पिके :	पिक वाढीची अवस्था	भाजीपाला पिकावरील रस शोषक किडींच्या नियंत्रणासाठी व्हर्टीसिलियम लेकॅमी (फुले बगीसाईड) या जैविक किटकनाशाची १ किलो प्रति २०० लिटर पाण्यातुन फवारणी करावी किंवा इमिडाक्लोप्रिड ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातुन फवारणी करावी.
कापूस	पिक वाढीची अवस्था	कापूस पिकावरील सेंद्रिय बॉड अळीच्या नियंत्रणासाठी ५% निबॉळी अर्क किंवा ल्यामडा सायह्यालोथ्रीन ५% ई सी ८ मिली प्रति १० लिटर पाणी किंवा अॅझाडीरेक्टिन १०००० पीपीएम(ppm) एक मिली (१ ml)प्रति १ लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.

आडसाली ऊस	लागवड	आडसाली ऊसाची लागवड करण्यासाठी रान तयार करावे. आडसाली ऊसाची लागवड करण्यापूर्वी बियाणे डायमीथोपेट ३०% प्रवाही २६५ मिली आणि कार्बन्डेझिम १०० ग्रॅम १०० लिटर पाण्यात मिसळून १० मिनिटे बुडवून ठेवावीत. यानंतर लागवडीपूर्वी द्रवरूप अॅसेटोबॅक्टर १/२ लिटर आणि स्फुरद विरघळविणारे जिवाणु १.२५ किलो प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून तयार केलेल्या द्रावण्यात टिप-या ३० मिनिटे बुडवून ठेवावीत.
सोयाबीन, बटाटा इ.	पिक वाढीची अवस्था	सोयाबिन पिकावरील चक्री भुंगेरे यांच्या नियंत्रणासाठी प्रोफेनोफॉस ५० ईसी २ मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी किंवा क्लोअॅट्रीनिलिप्रोल १८.५ ईसी ०.३ मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. सोयाबीन या पिकावरील पाने खाणा-या स्पोडोप्टेरा अळीच्या नियंत्रणासाठी एकरी ४ ते ५ पक्षीथांबे लावावेत. तसेच नोमुरिया रिलाई ही जैविक बुरशी ५ ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारावी. प्रादुर्भाव जास्त असल्यास क्लोरोपायरीफॉस २० ई सी, २ मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे.
भात	लागवड	२१ ते २५ दिवस पुर्ण झालेल्या भात रोपांची लागवड करावी. लागवड क्षेत्रात (भात खाचरात) २ ते ३ सेमी व अधिक फुटव्याच्या अवस्थेत ३ ते ५ सेमी पाण्याची पातळी ठेवावी आणि अतिरिक्त पाण्याचा निचरा करावा. भात पिकातील खोड किडीच्या नियंत्रणासाठी पुर्ण लागवडीपूर्वी रोपांची मुळे क्लोरोपायरीफॉस ०.१% द्रावणात १२ तास बुडवून ठेवावीत किंवा चिखलणीवेळी फोरेट १०% हेक्टरी १० किलो टाकावे.
टोमॅटो	फळे लागणे	टोमॅटो पिकावरील करपा रोगाच्या नियंत्रणासाठी मॅन्कोझेब २५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
फळझाडे		सध्याचा ढगाळ व दमट हवामानामुळे द्राक्ष, डाळींब, चिकू, लिंबू ई. फळझाडाच्या बागेमध्ये विविध रोगांच्या नियंत्रणासाठी ५० ग्राम ट्रायकोडर्मा या जैविक बुरशीनाशकाची १० किलो कंपोस्ट अथवा शेणखतात मिसळून प्रत्येक झाडाच्या बुंध्याभोवती आळ्यात खांदणी करून मातीत मिसळावी व नंतर पाणी द्यावे.
सिताफळ		सिताफळावरील पिठ्या ठेकणाच्या नियंत्रणासाठी व्हर्टिसेलियम लेकॅनी १ किलो प्रति २०० लिटर पाण्यातून १ एकर बागेमध्ये फवारावे.
डाळिंब :		डाळिंबा वरील तेलकट डाग रोगाच्या नियंत्रणासाठी ज्या बागांमध्ये फळ काढणी चालू आहे तिथे ब्रोमोपोल हे जीवाणुनाशक ५ ग्राम प्रती १० लिटर पाण्यातून फवारावे. नवीन पालवी फुटलेल्या बागांमध्ये कॅप्टन २५ ग्राम प्रती १० लिटर पाण्यातून फवारावे.
जनावरांचे व्यवस्थापन		जनावरांचे रोगप्रतिबंधक लसीकरण पशुवैद्यकियांच्या सल्ल्याने करावे. १. पावसाळ्यात ओल्या आणि कोवळ्या हिरव्या चा-याचे प्रमाण अधिक असल्याने जनावरांना योग्य त्या प्रमाणात हिरवा चारा खाऊ घालावा म्हणजे जनावरांना पोटफुगी होणार नाही. २. सर्व जनावरांना पावसाळ्यात जंताचे औषध पाजावे. पिण्यास नेहमी स्वच्छ पाणी द्यावे. ३. पावसाळ्यात मेंढीच्या खुरामध्ये चिखल्या होतात. त्याकरिता महिन्यातून एकदा कॉपर सल्फेट किंवा फॉर्मॉल्डिहाइड द्रावण असलेल्या उथळ हौदातून मेढ्यांचे संपूर्ण खुर बुडतील अशा सोडव्यात. ४. जनावरांना चा-याकरिता ज्वारी, बाजरी, मका, चवळी, संकरित नेपीयर गवत (फुले जयवंत) इ. चारा पिकांची लागवड करता येईल.